

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA
MÁSODIK SZEKCIÓ

BLOCK kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(56282/09. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2010. január 25.

*Ezen határozat az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt
köörülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.*

A Block kontra Magyarország ügyben,

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

Françoise Tulkens, *Elnök*,

Ireneu Cabral Barreto,

Danutė Jočienė,

Dragoljub Popović,

Sajó András,

Kristina Pardalos,

Guido Raimondi, *bírák*,

és Stanley Naismith, *Szekció Hivatalvezető*

2011. január 4-i zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy, a Magyar Köztársaság ellen benyújtott kérelem (56282/09. sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény („az Egyezmény”) 34. cikke alapján egy német állampolgár, Alexander Block („a kérelmező”) 2009. október 19-én terjesztett a Bíróság elé.

2. A kérelmezőt Szikinger I., Budapesten praktizáló ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt („a Kormány”) Höltzl L. Képviselő képviselte a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumból.

3. A kérelmező azt állította, hogy az ellene lefolytatott büntetőeljárás – különösen az ellene felhozott vádak átminősítése miatt – nem volt tisztességes.

4. 2010. január 26-án a Második Szekció Elnöke úgy határozott, hogy közli a panaszt a Kormánnyal. Arról is döntés született, hogy a kérelem érdeméről és elfogadhatóságáról a Bíróság együttes határozatot hoz (29. cikk 1. bekezdés). A német Kormány nem gyakorolta az Egyezmény 36. cikkének 1. bekezdése, valamint a Bíróság Eljárási Szabályzatának 44. szabálya alapján számára biztosított beavatkozási jogot.

A TÉNYEK**I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI**

5. A kérelmező 1953-ban született és a németországi Bad Brückenauban él.

6. A Fővárosi Főügyészség pénzhamisítás előkészülete miatt (büntető törvénykönyv 304. §) vádat emelt a kérelmező ellen.

7. 2006. november 30-án a Fővárosi Bíróság bűnösnek találta a kérelmezőt az ellene felhozott vádakban, és pénzbüntetésre ítélte a kérelmezőt.

8. Fellebbezés nyomán a Fővárosi Ítéltábla nyilvános ülést tartott és a Fővárosi Bíróság által megállapított tényállást kiegészítette. Az Ítéltábla észrevételezte, hogy a terhelt cselekménye csalás minősített esetének kísérleteként (büntető törvénykönyv 318. §) is minősülhet, és megkérdezte a kérelmezőtől, hogy erre tekintettel kéri-e a nyilvános ülés elnapolását. A kérelmező nemleges választ adott.

9. 2007. október 10-én a Fővárosi Ítéltábla megváltoztatta az elsőfokú ítéletet, s a kérelmező által elkövetett bűncselekményt közokirat-hamisítássá (büntető törvénykönyv 274. §) minősítette át. A kérelmező előterjesztette, hogy e tekintetben nem került sor bizonyítás lefolytatására az Ítéltábla előtt. A kérelmező büntetése változatlan maradt; ennek ellenére a kérelmező felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

10. 2009. április 30-án a Legfelsőbb Bíróság nyilvános ülést tartott, és bizonyítás lefolytatása nélkül hatályában fenntartotta az elítélést. A határozat indokolásában kitért arra, hogy a Fővárosi Ítéltábla ítélete megsértette a büntető törvénykönyv anyagi jogi rendelkezéseit annyiban, hogy bár a német állampolgárságú kérelmező a szóban forgó bűncselekményt külföldön követte el, az alsóbb fokú bíróságok nem derítették ki, hogy cselekménye a német jog alapján büntetendő-e, illetve a vádemeléshez nem szerezték be a Legfőbb Ügyészség szükséges jóváhagyását. A Legfelsőbb Bíróság azonban megállapította, hogy a kérelmező által elkövetett cselekmény valójában csalás minősített esetének kísérletében (büntető törvénykönyv 318. §) és magánokirat-hamisításban (büntető törvénykönyv 276. §) való bűnrészességet valósított meg. A Legfelsőbb Bíróság nem változtatta meg a kérelmezőre kiszabott büntetést. A határozat 2009. június 18-án került kézbesítésre.

II. A VONATKOZÓ HAZAI JOG

11. A büntető törvénykönyv 274. § (1) bekezdése szerint, aki hamis közokiratot készít, vagy közokirat tartalmát meghamisítja, vagy hamis, vagy hamisított, illetőleg más nevére szóló valódi közokiratot felhasznál, vagy közreműködik abban, hogy jog vagy kötelezettség létezésére, megváltozására vagy megszűnésére vonatkozó valótlan adatot, tény vagy nyilatkozatot foglaljanak közokiratba, közokirat-hamisítás büntettét követi el.

12. A büntető törvénykönyv 276. § szerint, aki jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis,

hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot használ, magánokirat-hamisítás bűncselekményét követi el.

13. A büntető törvénykönyv 304. § (1) szerint, aki pénzt forgalomba hozatal céljából utánoz vagy meghamisít, hamis vagy meghamisított pénzt forgalomba hozatal céljából megszerez, az országba behoz, onnan kivisz, az ország területén átvisz, hamis vagy meghamisított pénzt forgalomba hoz, pénzhamisítás büntettét követi el.

14. A büntető törvénykönyv 318. § (1) szerint, aki jogtalan haszonszerzés végett más tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz, csalást követ el.

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKE 1., VALAMINT 3.(a) és (b) BEKEZDÉSEINEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

15. A kérelmező azt panaszolta, hogy az általa elkövetett cselekmény kétszeres átminősítése az Egyezmény 6. cikk 1. és 3. bekezdései megsértésének minősült. A 6. cikk releváns részei kimondják:

„1. Mindenkinnek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen ... tárgyalja, és hozzon határozatot ... az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően...

3. Minden bűncselekménnyel gyanúsított személynek joga van – legalább – arra, hogy

a) a legrövidebb időn belül tájékoztassák olyan nyelven, amelyet megért, és a legrészletesebb módon az ellene felhozott vád természetéről és indokairól;

b) rendelkezék a védekezésének előkészítéséhez szükséges idővel és eszközökkel;
...”

16. A Kormány vitatta az állításokat.

A. Elfogadhatóság

17. A Bíróság megjegyzi, hogy a panasz nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. cikkének 3. bekezdése szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

B. Érdem

18. A kérelmező által elkövetett cselekmény Ítéletábra általi átminősítésével kapcsolatban a Kormány előterjesztette, hogy ennek lehetőségéről az Ítéletábra tájékoztatta a kérelmezőt, s erre való tekintettel felajánlotta számára az ülés elnapolását, amely lehetőséggel a kérelmező nem élt. A felülvizsgálati eljárásban a Legfelsőbb Bíróság a kérelmező terhére rótt cselekmény minősítését nem változtatta meg; azt állapította meg, hogy a kérelmező terhére más, súlyosabb bűncselekmény elkövetését kellett volna megállapítani. Ezért megállapította, hogy bár a cselekmény Ítéletábra általi minősítése törvénysértő volt, a kérelmező bűnösségének megállapítása nem volt törvénysértő. Mindazonáltal a terhelt bűnösségét nem állapította meg ismételten, és nem szabott ki új ítéletet sem.

19. A kérelmező azzal érvelt, hogy az Ítéletábra az általa elkövetett cselekmény csalássá történő átminősítésének a lehetőségéről tájékoztatta őt, de közokirat-hamisítás miatt ítélte el. Ezt követően a Legfelsőbb Bíróság anélkül állapította meg, hogy a kérelmező valójában csalás kísérlete és magánokirat-hamisítás elkövetésében volt bűnös, hogy erre a lehetőségre előzetesen figyelmeztette volna őt. Bűnösségének e kettős átminősítése sértette a kérelmező védelemhez fűződő jogait.

20. A Bíróság annak megállapításával kezdi, hogy az eljárás tisztességes voltát az eljárás egészének figyelembe vételével kell értékelni (vö. *Mialhe* (no. 2) v. *France*, 26 September 1996, § 43, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-IV; *Imbrioscia* v. *Switzerland*, 24 November 1993, § 38, Series A no. 275). A 6. cikk 3.(a) pontjának rendelkezései arra mutatnak rá, hogy a terhelt „vád”-ról történő értesítésére különös figyelmet kell fordítani. A cselekmény részletei meghatározó szerepet játszanak a büntetőeljárásban annyiban, hogy kézbesítésük pillanata az, melytől fogva a gyanúsított az ellene felhozott vád tény- és jogbeli alapjairól formálisan írásban értesítettnek minősül (*Kamasinski* v. *Austria*, 19 December 1989, § 79, Series A no. 168). Az Egyezmény 6. cikkének 3.(a) bekezdése azt a jogot biztosítja a terhelt számára, hogy ne csupán a megvádolás „ok”-áról – vagyis azon cselekményekről, amelyeket állítólagosan elkövetett, és amelyekben a vád alapul – kapjon tájékoztatást, hanem a cselekmények jogi minősítéséről is. A tájékoztatásnak részletesnek kell lennie (*Pélissier and Sassi* v. *France*, 25 March 1999, § 51, *Reports* 1999-II). A fenti rendelkezés hatályát különösen az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésében biztosított tisztességes tárgyaláshoz való általánosabb jog fényében kell megítélni. Büntető ügyekben a terhelt ellen felhozott vádakról, és – következésképpen – azok bíróság általi várható jogi minősítéséről való teljes körű és részletes tájékoztatás nyújtása alapvető előfeltétel az eljárás tisztességes voltának biztosításához. Ebben a vonatkozásban meg kell jegyezni, hogy a 6. cikk 3.(a) bekezdése nem ír elő semmilyen formális követelményt azt illetően, hogy a vádlottat milyen módon kell értesíteni az ellene felhozott vád természetéről és okáról.

21. A Bíróság továbbá emlékeztet arra, hogy a 6. cikk 3. bekezdésének (a) és (b) pontja kapcsolatban áll egymással, s hogy a vád természetéről és okáról történő tájékoztatáshoz fűződő jogot a vádlott védekezésre való felkészüléshez fűződő jogának a fényében kell megítélni (fent idézett *Pélissier and Sassi*, §§ 52-54).

22. A Bíróság annak megjegyzésével kezdi, hogy a kérelmezőt pénzhamisítás előkészületével vádolták meg, s hogy a Fővárosi Bíróság bűnösnek találta a kérelmezőt az ellene felhozott vádakban. Ezt követően az Ítéletábra arra figyelmeztette a kérelmezőt, hogy cselekménye csalás minősített esetének kísérletévé minősülhet át, majd közokirat-hamisítást megállapító alternatív ítéletet hozott. Végül a Legfelsőbb Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmező csalás kísérlete és magánokirat-hamisítás elkövetésében bűnös, s ezt a következtetést előzetes értesítés nélkül vonta le.

23. A Bíróság nem bocsátkozhat spekulációkba a kérelmező azon védekezésének érdemét illetően, amelyre akkor támaszkodhatott volna, hogyha lehetőségében állt volna célzott védekezés előterjesztése azon vádak tekintetében, amelyekben végül bűnösnek találták. A felhozott bűncselekmények magyar jogban lefektetett törvényi tényállásainak nyilvánvaló különbségeire (ld. fenti 11. és 14. bekezdés) figyelemmel azonban a Bíróság biztosra veszi, hogy a védekezés eltért volna az eredeti vádakkal szembeni védekezéstől.

24. Mivel – fentiek fényében – a csalás és a köz-, illetve magánokirat-hamisítás nem képezte a vád inherens elemét, a Bíróság úgy véli, hogy az Ítéletábrának és azt követően a Legfelsőbb Bíróságnak – az őket kétség kívül megillető azon jog gyakorlása során, hogy átminősítsék azokat a tényeket, amelyek tekintetében megfelelő joghatósággal rendelkeznek – biztosítania kellett volna a kérelmező számára azt a lehetőséget, hogy védekezését gyakorlati és hatékony módon, s különösen kellő időben a vádhoz igazítsa. Ebben az összefüggésben említésre méltó, hogy bár az Ítéletábra figyelmeztette a kérelmezőt cselekménye csalássá történő átminősítésének a lehetőségére ezt követően az Ítéletábra közokirat-hamisítás büntetében találta bűnösnek a kérelmezőt, s hogy az elítélés Legfelsőbb Bíróság általi, csalás kísérlete és magánokirat-hamisítás miatti hatályban tartására előzetes értesítés nélkül került sor.

25. Összegezve: a Bíróság arra a következtetésre jut, hogy megsértették a kérelmező ahhoz fűződő jogát, hogy részletes tájékoztatást kapjon az ellene felhozott vád természetéről és okáról, valamint, hogy rendelkezze a védekezésének előkészítéséhez szükséges idővel és eszközökkel. Ebből következően az Egyezmény 6. cikkének tisztességes tárgyalást előíró 1. bekezdésével együtt vett 3.(a) és (b) bekezdést megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

26. Az Egyezmény 41. cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

27. A kérelmező 5000 euró nem vagyoni kártérítést követelt.

28. A Kormány vitatta az igényt.

28. A Bíróság a teljes kért összeget megítéli a kérelmező számára. A Bíróság továbbá megjegyzi, hogy ha – mint a jelen ügyben – bíróság valamely egyént olyan eljárásban ítél el, amely nem felel meg a tisztességesség Egyezménybeli követelményének, akkor a kérelemre elrendelt perújítás, illetve felülvizsgálat elvileg megfelelő módja a jogsértés orvoslásának (ld. *mutatis mutandis*, *Öcalan v. Turkey* [GC], no. 46221/99, §§ 207-210, ECHR 2005-IV).

B. Költségek és kiadások

30. A kérelmező további 600 eurót követelt a Bíróság előtti eljárás során felmerült költségek és kiadások megtérítésére, amely megegyezik ügyvédjének munkadíjával.

31. A Kormány nem nyilvánított véleményt a kérdéssel kapcsolatban.

32. A Bíróság esetjoga szerint a kérelmező csak annyiban jogosult a költségek és kiadások megtérítésére, amennyiben bizonyítja, hogy azok ténylegesen és szükségszerűen merültek fel, és összegüket tekintve ésszerűek. A jelen ügyben, a birtokában lévő információkra és a fenti kritériumokra figyelemmel, a Bíróság a teljes kért összeg megítélését tartja ésszerűnek.

C. Késedelmi kamat

33. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális kölcsönkamatán kell alapulnia, amelyhez további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. Elfogadhatóvá *nyilvánítja* a kérelmet;

2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésével együtt vett 3.(a) és (b) bekezdést megsértették;

3. *Megállapítja*:

(a) hogy az alperes Államnak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmező számára

(i) nem vagyoni kár tekintetében 5000 (ötezer) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét

(ii) költségek és kiadások tekintetében 600 (hatszáz) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét

kell kifizetnie magyar forintban, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával;

(b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után;

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2011. január 25-én, a Bíróság Eljárási szabályzata 77. szabálya 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Stanley Naismith
Hivatalvezető

Françoise Tulkens
Elnök